

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

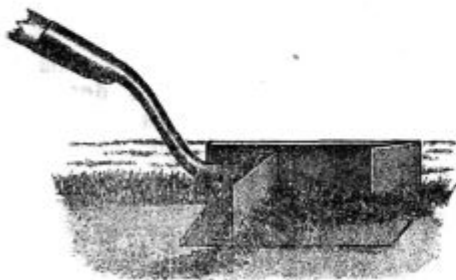
Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 1. V Ljubljani, 15. januarja 1898. Leto XV.

Obseg: Nekaj gospodarskih novostij. — Toča in streljanje proti nji. — Naša vinska kupčija in umetno vino. — P. n. gospodom družabnikom c. k. kmetijske družbe kranjske v vednost in ravnanje. — Novi civilno-postopni zakoni — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene.

Nekaj gospodarskih novostij.

Tvrška Schubarth & Hesse v Draždanah prodaja po 3 gld. 50 kr. novo izumljen nož za prirezovanje trate ob potih in vrtih. Ta nož, katerega kaže podoba 1., je prav pripraven, kar bo potrdil vsakdo, ki drži na snago in red v svojem vrtu in ki vsled tega zahteva, da je trata, ki obroblja pota, vedno prirezana lično in v ravnih črtah. Podoba jasno kaže, kakšen je ta nož in kako

Podoba 1.

Podoba 2.

Ti lonci se dajo vtikati drug v drugega ter sestavljeni tvorijo valjar, ki ob hranjenju zavzema malo prostora in se tudi lažje razpošilja. Vrhu tega se ni bati škode, ker teža večjega števila loncev ne pritiska na stene, temveč teža večinoma nosijo le robovi. Podoba 2. nam kaže valjar, sestavljen iz novih cvetičnikov. Ker je iz podobe razvidno, kakšni so ti lonci, ne bo nobenemu lončarju težko, ponarediti jih.

V podobi 3. naslikana past za krte je 24 cm dolga in 5 cm debela cev iz cinkove in medene ploščevine, ki se razmakne v dva dela in ima na vsakem koncu zaklopnico, ki se odpira le na notranjo stran. Sredi cevi so vratca, ki zapirajo luknjo, skozi katero se

Podoba 3.

se rabi.

Nove vrste cvetičnike so pričeli izdelovati v Kaliforniji v severni Ameriki. Sedanja oblika cvetičnikov, ki je tudi pri nas še vedno običajna, ima to veliko napako, da prazni v shrambah zavzemajo veliko prostora in je tudi njih razpošiljanje sitno, ter se jih vsled vsega tega mnogo pobije. Praktični Američani so to nepriliko odpravili ter so loncem dali drugačno obliko, ki je prav lična. Ti lonci so spodaj taki kakor naši, le zgoraj imajo rob, ki obdaja lonec z 2 cm širokim krogom.

vidi, če se je krt uže vjel. Past se vtakne v svež krtov rov, in sicer tako, da leži njena smer v smeri rova in da so vratca zgoraj. Pred zaklopnicama ne sme biti nič prsti. Na to se past pokrije z zemljo ter se zapomni, kje so vratca, da se potem lahko nadzoruje, kdaj se krt vjame. Ker se krt vjame živ, ga moremo zopet izpustiti na kakšnem mestu, koder z rovanjem ne škoduje, pač pa koristi z zatiranjem žuželk. Past stoji 1 gld. in se dobi pri P. J. Alter-ju v Königssteinu na Hessen-Nassavskem.

H. Bruder v Waldshutu je izumil novo pripravo za kuhanje voska, kakor jo kaže podoba 4. Priprava sestoji iz valjarja iz goste žičnate mreže, ki ima stožčasto dno. V to žičnato posodo se dene vosek in se potem postavi v primeren lonec, v katerem je toliko vode, dažsega do polovice nog, ktere nosijo pripravo. Vodena para vosek topi, in ko se je ta po večjem raztopil, se priprava pokrije s stožčastim pokrovom ter se pritisne z vzvodom, ki je dodan pripravi. Ko se vosek stiska, se sme tudi krop prilivati.

Toča in streljanje proti nji.

Glede na poročilo g. Lešnika o streljanju proti nevihti in toči v „Kmetovalcu“ št. 23. iz 1897. l. ne bo odveč, ako tudi jaz objavim svoja opazovanja, ker imam že dve leti, odkar se je sploh tukaj začelo streljati, pri svojem posestvu v Visovljah (380 m), na južni strani Pohorja, strelno postajo in sem natančno zapisal, kdaj smo imeli nevihto in kakšen je vsaj na videz bil uspeh streljanja. Pisal sem sicer o tem že v „Domovini“ št. 29. iz 1897. l., v „Slovenskem Gospodarju“ št. 30. iz 1897. l. in v „Südsteirische Post“, pa takrat še ni bilo končano 1897. l. in smo pozneje imeli še več neviht, vendar nobene toče, razven 20. oktobra po trgatvi, ko že nismo več streljali.

Proti nevihtam se je streljalo na raznih krajih že v prejšnjih časih, toda ali le z blagoslovljenim smodnikom iz samokresov, ali iz kakega topiča; nikjer pa še ne tako sistematično in v tako obilni meri, kakor tukaj.

Kako pa se dela toča in kje? Meteorologi (vremenslovci), ki se pečajo z opazovanjem vremena, trdijo, da je vsaka toča vrtinec, ki spremlja nevihto. V oblakih, visoko v zraku, kjer je toplina pod lediščem (mraz pod ničlo toplomerovo), se dela babje pšeno, kar se lahko opazuje na visokih hribih. Niže je druga plast oblakov, v kateri je tudi še mraz pod ničlo, a kapljice ne zmrznejo, dokler so v miru. Učenjaki pravijo, da so to prezmrzle kaplje (überkaltete Tropfen). Šele tedaj kadar začne padati babje pšeno, menda vsled bliska in groma, strdijo se kaplje spodnjih oblakov okoli zrn babjega pšena, ktera obdajo z ledeno skorjo v prozornih plasteh. Odkod ta mraz v oblakih in zakaj toča tako dolgo visi v oblakih, ni še dognano. Pač pa je gotovo, da oblake s točo ne ženejo viharji naprej, temveč se toča dela zmirom v zraku nad krajem, kamor se vsuje. Zato streljanje toče ne more gnati v drug kraj, ampak more le zabraniti, da se ne dela nad krajem, kjer se strelja. Iz tega pa sledi, da bi ne zadoščalo streljanje samo na enem mestu, temveč je treba streljati na več mestih. Čim več je strelnih postaj, tem bolje je. Tukaj jih imamo zdaj v okolišju 1 kvadratnega mirijametra, že nad 30, vsako s 3 do 10 topiči, ki so navadno po 28 kil težki in se dobe iz Lorberjeve livarne v Žalcu po 4-50 kron. Ni treba, da bi bili topiči tako veliki, kakor omenja g. L. Tudi ni treba, da se leseni klini zabijajo na smodnik. Vsuje se ga kakih 10 dek v topič, nanj se stlači malo popirja, po vrhu pa se nasuje peska brez vsakega zabijanja. Sproži se z zažigalico (Zündschnur), ktera se zažge z užigalico za vihar (Sturmzündhölzchen). Pok je ravno tako močan,

kakor pri najsilnejšem zabijanju s kamni, basanje pa brez vsake nevarnosti, ako se topič po vsakem strelu izbriše s kartačo, da se smodnik ne vsuje na prah, ki še tli.

Kako pa vpliva streljanje na zrak ali atmosfero? Da vsak strel zrak pretresa, o tem ni dvoma. Vpraša se le, kako daleč, oziroma kako visoko sega pretresanje in ali more v oblakih storiti kake izpremembe. Ker smo prosili vojno ministerstvo za znižano ceno smodniku, je odposlalo vojno ministerstvo polkovnika Obermayerja, poljedelsko ministerstvo pa dr. Traberta od centralnega zavoda za meteorologijo na Dunaju, da sta tu na lici mesta pregledala naše naprave in opazovala učinek pri streljanju, zlasti one pri streljih skozi železne cilindre, kateri so opisani v „Kmetovalcu“. Strel žene v cilindru nahajajoči se zrak iz njega, kakor top kroglo, da vrteč se prodira skozi atmosfero do višine 200 do 300 m. Pri tem se čuje žvižganje precej daleč, do 4 kilometre. Dr. Trabert meni, da na zrak, oziroma na oblake, ne vpliva mehanično pretresanje, temveč zvočni valovi

(Schallwellen), kateri veliko više segajo, kakor mehačnino pretresanje zraka. Mogoče, da zvočni valovi spodnjo plast oblakov tako pretresajo, da kapljice zmrznejo, predno začne padati babje pšeno iz zgornjih plastij. Zmrzle kapljice pa se padajoče raztope v spodnjem toplem zraku in padejo na zemljo kot dež.

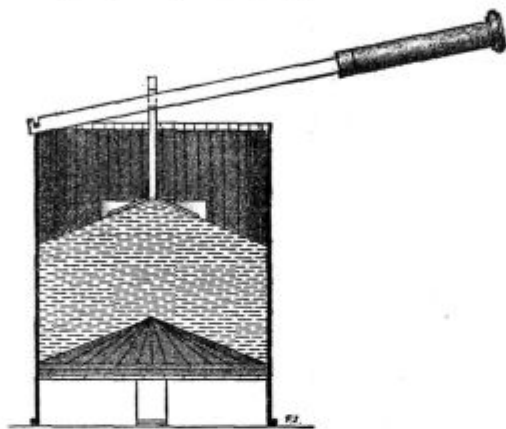
Toda bodisi kakor hoče, in naj obvelja ta ali ona teorija, gotovo je, da v teh dveh letih, odkar tu streljamo, ni padla tu nobena toča. Naj navedem še nekatere dneve, ko se je menda le po streljanju odvrnila nevihta s točo, in sicer 1. 1896. 3. dne julija je toča

padala više na Pohorju, 30. dne julija silna toča pri Vitanju. 6. dne avgusta, ko je toča silno potolkla v mnogih krajih od Trbovelj pa do Gradca, smo tukaj že ob 1/2 5. uri zjutraj začeli streljati in smo skoraj ves dan pokali do pozne noči, ker so se nevihte ponavljale na 2 do 3 ure. 12. dne avgusta je toča potolkla pri Polskavi, a pri Ritoznoju, kjer je prvo strelišče, se je ustavila. L. 1897. so posebno nevarni dnevi bili 26. junij, 1., 4. in 9. julij. 26. dne junija je šla nevihta preko Pohorja na Ptujsko polje. 1. dne julija zvečer je segala nevihta, ki se je privlekla s Koroškega, čez celo Pohorje, pa je le na severni strani do Maribora precej potolkla. 4. dne julija ob 5. uri popoldne je bila huda nevihta, tukaj brez toče, pri Ormožu in Ljutomeru na mnogih krajih toča.

Končno ne smem zamolčati, da mi je gospod profesor Prohaska v Gradcu, kateri se že mnogo let bavi z opazovanjem neviht in toč in dobiva od 135 poročevalcev na Stajarskem, Koroškem in Gorenjskem poročila o vseh nevihtah in točah, na moje vprašanje odgovoril, da nobena daleč segajočih silnejših neviht v teh dveh letih ni šla preko južne strani Pohorja. Ker so pa tu navadno le krajevne nevihte in toče, ki segajo le 1 do 2 kilometra daleč, smemo zadovoljni biti, ako se teh ubranimo, če se jih res bomo po streljanju. Naj bi tudi na Kranjskem, posebno v krškem okraju, kjer je že tolikrat toča potolkla, poskušali s streljanjem; nemara da pomaga. Ako želi kdo še kaj natančnejšega poizvedeti, mu rad postrežem.

V Slovenski Bistrici, koncem decembra 1897.

Dr. J. Vošnjak.

Podoba 4.

Naša vinska kupčija in umetno vino.

Vsled trtne uši imajo naši vinščaki silno škodo; velika večina vinogradov je opustošena in pridno se delajo novi. Naprava novega vinograda pa stoji zelo veliko. Toda ne samo to; obdelovanje vinogradov se je sploh podražilo, ker so dražje delavne sile, ker je treba trte škropiti, žveplati itd. Vse to skupaj dela, da so pridelovalni troški vina veliko večji kakor nekdanj in je popolnoma naravno, ako vinščak dandanes za svoj pridelek več tirja. On tudi v resnici več dobi, saj moramo priznati da je tudi pridelek boljši. Prepričani smo, da bo tudi kletarstvo kmalu napredovalo in da bomo imeli še boljša vina. Sedaj je primerno še malo novih vinogradov, zato ni še veliko vina in zato vsak vinščak z lahkoto proda svoj dobri pridelek. Drugače pa bo, če bo več vina in bodo še nadalje ostale sedanje nezdrave razmere. Nezdrave razmere obstoje pa v tem, da se zadnji čas pri nas po gostilnah potoči silno veliko umetnega vina (petijota polovine), in sicer pod imenom pristnega naravnega vina. Kar se je pri nas zadnja leta popilo „tirolskega vina“, to je bila sama umetna brozga. Ko se je meseca novembra zastopnik naše družbe pri enketi zaradi zakona o umetnem vinu pri kmetijskem ministerstvu na Dunaju potegnil za pristno vino ter zahteval, da peti ot ne sme v promet, odgovoril mu je zastopnik tirolske dežele, da ravno kranjska dežela rabi veliko petijota in da kranjski kupci določno zahtevajo, da se v račun ne sme postaviti beseda „polovina“ ampak „naravno vino“. Iz tega je posneti, kako se pri nas slepari z vinom, zlasti na deželi, kajti v Ljubljani pazi precej dobro magistrat in kmalu zaloti sleparje, kakor se je pripetilo v več slučajih zadnje mesece. Na deželi je seveda v tem pogledu slabše, zato mora biti kmetovalcev samih dolžnost, da preprečijo točenje umetnih vin. Kjer je doma vinstvo, tam bodo gospodarji raje pazili, da se ne prodaja umetno vino, kjer pa ni vinstva, naj pa vse eno kmetovalci pazijo, da se jim ne prodaja umetno vino kot pristno, ker s tem pomagajo svojim sokmetovalcem po vinorodnih krajih, ob enem pa varujejo same sebe pred sleparskim in dostikrat škodljivim vinom, kateri se jim drago toči za pristno vino. Kjer kaže sumen okus ali prenizka cena (pristen tirolec se na pr. pri nas ne more točiti izpod 48 kr. liter), da vino ni naravno, naj se to takoj ovadi županstvu, in če to noče nič ukreniti, pa okrajnemu glavarstvu. Tudi okrajnim in distriktnim zdravnikom je dolžnost paziti na take reči, zato se lahko ob priliki tudi tem taka sumnja pove. Politična oblast je zavezana v sumni kleti vzeti poskušnje od vin ter jih poslati v preiskavo v c. kr. vinski poskušališče v Klosterneuburg. Tam so zelo natančni in kmalu najdejo, če ima vino kaj primesi, ki niso v naravnem vinu. Kakor hitro se najde kaj sumnega, določno vino konfiskujejo (odvzamejo) in prodajalca občutno kaznujejo. Pozivljemo torej kmetovalce, naj sami v tem pogledu pazijo, ker le na ta način bomo mogli obvarovati naravnemu vinu dobro ceno, kar je neobhodno potrebno, če naj ostane vinstvo dobičkonosno pri sedanjem dragem obdelovanju vinogradov.

P. n. gg. družabnikom c. kr. kmetijske družbe kranjske v vednost in ravnanje.

C. kr. kmetijska družba kranjska je v zadnjem desetletju silno napredovala; njen delokrog se je močno razširil, in to ima posledice, da družbina pisarna le

težko zmaguje delo, ako se nanjo stavijo zahteve, ki niso potrebne, pa vender povzročajo delo. Vrh tega imajo pa zlasti novi družabniki v marsičem napačne pojme, zato smo prisiljeni naslednje točke objavati p. n. družabnikom v blagohotno uvaževanje.

Nujno prosimo vse imenovane gg., da te točke preberó ter se po njih ravnaajo.

1.) Vsak nov ud mora plačati pri pristopu k družbi pristopnino (sedaj 2 gld.). Pristopnina ni povračilo za diplomske troške. Diploma je družabniku vsprejemni list in mu jo da družba zastonj. Kdor torej pošlje samo 2 gld.) ne more biti družabnik, ampak samo naročnik na družbin list.

2.) Družabnik ostane le tisti, ki letnino plača (sedaj 2 gld.). Kdor ne plača letnine, preneha biti družabnik in se mu list ustavi.

3.) Vsak družabnik je po pravilih naše družbe ob enem družabnik tiste podružnice, v ktere okolišu stanuje. Vsled teh pravilnih določil ne more družabnik zbirati podružnice, kakor faran ne fare, občan ne občine itd.

4.) Družbin slovenski list „Kmetovalec“ ali nemški „Oeconom“ ter določeno sadno drevje dobe udje brezplačno z ozirom na tačasno veljavne ukrepe občnega zbora. Kdor te ali one teh rečij ne mara, mora vender le plačati celo letnino in ne more zahtevati, da mu da družba kaj drugega v nadomestilo.

5.) Kdor eno leto ne vzame določenega brezplačnega drevja, nima pravice tirjati ga drugo leto naknadno. To drevje je potem zapadlo.

6.) Kar družba gospodarskih potrebščin oddaja svojim udom po znižanih cenah, to je objavljeno v družbinem glasilu, ob enem seveda tudi način oddaje in cene. Vsled tega nujno prosimo gg. družabnike, naj beró ta razglasila, se po njih ravnaajo in nas ne mučijo z vprašanji, ki so i tako v listu pojasnjena. Dalje prosimo, da se pri družbi ne naročajo reči, katerih ona ne objavi.

7.) Zlasti objavljamo, da se družba ne peča z oddajo cepljenih in necepljenih ameriških trt.

8.) Kar je naznanjeno v inseratih, tega ne oddaja družba, ampak tisti, ki naznanjajo. Take reči naj se torej ne naročajo pri družbi, ampak pri onih, ki ponujajo (naznanjajo). Tudi bodi omenjeno, da družba za blago, naznanjeno v inseratih, ne prevzame nikakega jamstva in nikake odgovornosti.

9.) Gg. dopisovalci naj izvolijo v vsakem svojem dopisu navesti popolen svoj naslov (ime, stan, oziroma dostojanstvo, bivališče, zadnjo pošto, in, ako treba, tudi zadnjo železnično postajo), da pri dopisovanju in določiljanju blaga ne bode zmešnjav. Ako bi bil pri družbi samo eden uradnik, bi si ne mogel zapomniti toliko tisoč naslovov; ker pa dobi nekaj ta nekaj oni v roke, je posledica nedostatnih naslovov povpraševanje in zamudno iskanje.

Novi civilno-postopni zakoni.

Piše Ivan Kavčnik, c. kr. sodni tajnik.

Gotovo je tudi bralcem „Kmetovalca“ znano, da so od novega leta sem pri sodiščih v veljavi novi zakoni ali postave, ki določajo, po kakem redu se morajo vršiti pravde in opravljati izvršila ali eksekucije. Te zakone imenujemo civilno-postopne zakone. Isti preobrazijo ves dosednji red pri sodiščih, a to preobraženje se ne tiče samo poslovanja pri sodiščih, ampak seza prav globoko tudi v javno življenje. Kmetijski stan ni zadnji, ki je s

tem preobraženjem prizadet, toda v tolažbo bodi takoj povedano, da ni na slabšem. Zato pa je gotovo koristno, da se z novimi zakoni seznanimo vsaj v glavnih potezah, z njih vodilnimi mislimi. V nastopnem hočem podati iz novih zakonov le bistvene reči, ono, kar je neobhodno potrebno vsakemu, ki ima opraviti s sodišči.

Vsega skupaj so 4 novi zakoni, namreč: I. jurisdikcijski pravilnik, II. civilno-pravdni red, III. izvršilni (eksekucijski) red in IV. organizacijski zakon. Vsak teh zakonov pa ima še svoj uvodni zakon, t. j. tak, s katerim se oni zakon uvaža. Organizacijski zakon uravnava zvečine samo notranje zadeve sodišč in zatorej o njem ne bomo govorili, pač pa o prvih treh, ki vsebujejo vso stvarino, ki je pomenljivega značaja.

I. Jurisdikcijski pravilnik.

To je zakon, ki določa delokrog posameznim sodiščem in pri katerem teh sodišč se mora tožba vložiti. Vsa sedanja sodišča ostanejo; okrajna sodišča, sodni dvori, (dežela ali okrožna sodišča,) višja deželna sodišča in najvišji sodni dvor. Prva so za posamične okraje, druga za več takih okrajev in se nahajajo v stolnih mestih (deželna) ali pa v večjih mestih (okrožna sodišča), tretja so le v nekaterih večjih mestih (n. pr. Dunaj, Gradec, Trst), poslednji (najvišji sodni dvor) pa na Dunaju. V mestih Dunaj, Trst in Praga so tudi še posebna okrajna sodišča in posebni sodni dvori za trgovske, v Trstu tudi za pomorske zadeve. Potom deželnih zborov pa se tudi lahko ustanovijo še posebna obrtna sodišča, ki razsojajo o sporih med posli in gospodarji ter delavci in delodajalci. Poleg teh pa so tudi še borzna razsodišča (Börsenschiedsgerichte) na Dunaju in v Trstu. Poslednja za naš kmetiški stan nimajo važnosti. Zato o njih ne bomo govorili. Le veleposestniki utegnejo imeti z njimi opravka. Sodišča so za posamezne reči, o katerih morajo soditi, med seboj podrejene in nadrejene. To imenujemo „vrsto stopinj“ (Instanzenzug). Od okrajnih sodišč gré vrsta, t. j. pritožba proti sklepu ali vzklic proti sodbi na sodni dvor (deželno ali okrožno sodišče), od tega pa na najvišji sodni dvor na Dunaju; od sodnih dvorov, namreč če so isti sodili kot prva stopinja, na višje deželno sodišče, od tod pa na najvišji sodni dvor. Imamo torej tri stopinje sodišč. Mimo sedanjega stopnjevanja je razlika samo ta, da pritožbe in vzklici proti sklepom in sodbam okrajnih sodišč na drugi stopinji ne gredo več na višje deželno sodišče (n. pr. dosedaj v Gradec), ampak na dotično deželno ali okrožno sodišče, v ktere okolišu leži ono okrajno sodišče, ki je na prvi stopinji.

Bistveno predrugačen pa je delokrog okrajnih sodišč in sodnih dvorov.

Dosedaj so se smele vse zadeve — izvzemši spore zaradi veljavnosti zakona in spore proti imejteljem zemljišč, vpisanih v deželni desk, (Ehestreitigkeiten, Klagen gegen landtäfliche Besitzer) in nekaj drugih, spraviti pred okrajna sodišča, ne gledé na vrednost sporne stvari. Sedaj pa je drugače. Pred okrajna sodišča spadajo samo spori, katerih predmet ne presega vrednosti 500 gld., potem ne glede na vrednost predmeta: spori zaradi očetstva nezakonskih otrok in izpolnjevanja očetških dolžnostij, spori zaradi služnosti stanovanja in prevžitka (na pr. če si stariši ob izročitvi posestva izgovorijo „kot“ in „vžitek“), zaradi določitve meja (ne pa če je meja sporna, če torej gre za lastninsko pravico dotičnega spornega sveta), zaradi motene posesti, odpovedbe zakupnih in najemnih pogodb (na pr. odpoved stanovanja), spori v poselskih in mezdnih zadevah končno spori zaradi napak pri živini.

Vse druge zadeve spadajo pred sodne dvore. Če bode na pr. kdo hotel iztirjati terjatev v znesku nad 500 gld., ali če hoče tožiti soseda na pripoznanje lastninske pravice do zemljišča, ki je vredno več kakor 500 gld., ne bode mogel tožbe vložiti pri okrajnem sodišču, v ktere okrožju biva njegov nasprotnik, ampak moral se bode obrniti do sodnega dvora. Ako sem v sporu s svojim sosedom zaradi meje gozda, ki leži v logaškem okraju, in svet, zaradi katerega je navzkrižje, je več vreden kakor 500 gld., okrajno sodišče v Logatcu moje tožbe ne bode sprejelo, ampak me bode zavrnilo na deželno sodišče v Ljubljani. Nasprotno pa, če sem v prepiru s svojim zetom, kateremu sem bil izročil posestvo in si izgovoril stanovanje in vžitek, katero oboje je na leto vredno več kot 500 gld. bodem moral vložiti tožbo pri okrajnem sodišču, kajti ta zadeva spada ne glede na njeno vrednost pred okrajno sodišče.

Zaradi tega, ker vrednost sporne stvari v znesku 500 gld. dela mejo med delokrogom okrajnih sodišč in sodnih dvorov, se mora v zadevah, ki niso zgolj terjatve, vselej uže v tožbi navesti vrednost prepirnega predmeta. O tem in o nadaljnjem postopku zaradi določitve vrednosti ima zakon natančne predpise.

Ko smo razmerje in delokrog posamičnih sodišč med seboj v toliko pojasnili, izpregovorimo, sedaj še o osebah, ki po novih zakonih razsojajo, ali, kakor pravimo pravniki, ki izvršujejo sodstvo. Pri okrajnih sodiščih sodijo takozvani posamezni sodniki (Einzalrichter). Tega doslej ni bilo, razven v kazenskih zadevah, ampak okrajni sodnik (predstojnik sodišča) je edini izvrševal sodstvo, sodni pristavi pa so mu bili le pomožni sodniki. Vse odloke, vse sodbe, splošno vse, kar je sodišče izdalo, je šlo pod njegovo odgovornostjo; on je tudi moral vse dotične ukrepe podpisati. Sedaj pa je drugače. Vsak posamezen sodnik (imenuje ga minister za pravosodje) izvršuje vse posle v delokrogu, kateri mu določi predsednik višjega deželnega sodišča, popolnem samostojno. Oa vse svoje ukrepe in sodbe sam podpiše. Kolikor je posamnih sodnikov pri kakem okrajnem sodišču, toliko je takozvanih oddelkov sodišča, ki so popolnem samostojni. Vsak tak oddelok je takorekoč samostojno sodišče pri okrajnem sodišču. Pri sodnih dvorih (deželna, okrožna sodišča) in pri višjih deželnih sodiščih izvršujejo sodstvo takozvani senati, ktere bomo slovenski imenovali odbore*). Ti senati ali odbori so v svojem delokrogu prav tako samostojni, kakor posamezni sodniki okrajnih sodišč. Pri sodnih dvorih obstojijo ti senati iz treh členov-sodnikov. Za trgovske zadeve so pri sodnih dvorih v mestih, kjer ni prej omenjenih posebnih sodišč za trgovske zadeve, posebni trgovski senati. Pri teh senatih, kakor tudi pri posebnih trgovskih sodiščih, pa more eden člen senata biti trgovec, t. j. takozvani „trgovski prisednik“ (Handelsbeisitzer). Imenuje ga justični minister in je prisežen. Pri višjih deželnih sodiščih obstojijo senati iz 5 členov. Trgovskega prisednika tu ni. Pri najvišjem sodnem dvoru pa je ostala poprejšnja organizacija neizpremenjena.

Razne reči.

— Kravam prav zelo olajšajš otelitve, ako jim uže tri tedne poprej daješ vsak dan po nekaj kuhanega lavenega semena. To se je izkazalo prav izvrstno. Taka krava se po otelitvi tudi laže in hitreje iztrebi.

— Da se železo obvaruje rje, naj se namaže s smolo,

*) Preveda zakonov še nimamo

raztopljeno v masti. Vzame se v ta namen kos smole, velik kakor kurje jajce, in se tako dolgo meša v pol kile raztopljene gorke masti, da se vse prav dobro pomeša v enakomerno tekočino, s katero se potem namaže železnina. Železo je potem za dolgo časa obvarovano rje.

Vprašanja in odgovori.

(Dobro vemo, da je ta predel v našem listu najbolj priljubljen, zato ga bomo tudi v novem letu skrbno gojili. Vse družabnike ter tudi naročnike „Kmetovalca“ [pa prosimo, naj nam prav pridno stavijo vprašanja gospodarske vsebine, pristavljamo pa, da bomo odgovarjali le na tista, katera dojdejo s podpisom. V listu seveda ne bomo pripravljali imen.)

Vprašanje 1. V praznem konjskem hlevu imam domače zajce, a vsi mladiči mi poginejo. Kaj je temu vzrok? (I. K. v R.)

Odgovor: Kaj je vzrok, da mladiči Vaših kuncev poginejo? — Bolezen. Sporočite nam, za kakšno boleznijo kuneci poginejo, potem Vam bomo svetovali, kako jih zdravite. Sicer pa velja pri kuncih pravilo, da je lože njih boleznij preprečiti, kakor zdraviti jih. Mladi kuneci bolehalo in poginejo za drisko, za grizenjem in sploh za boleznimi prebaril, ki največkrat prihajajo od napačne krme, ktero dobiva starka. Odpadke iz kuhinje, zlasti zabeljene in mastne prikuhe, kuneci prav radi jedo, a so strup njim in sesajočim mladičem. Skusite torej s premembo krme, pokladajte prav fino deteljno seno ter kaj sveže dobre zelenjadi, in skoraj gotovo bo izginila nepravilna, o kateri tožite.

Vprašanje 2. Pri nas je stara navada mladim prašičkom precej, ko se skotijo, poščipati zobé, češ da lože sesajo in starke ne ščipljejo. Eui so pa pričeli sedaj to opuščati, ker je neki brezpomembno in živali le muči. Kaj svetujete Vi? (A. G. v M.)

Odgovor: Ščipanje zob mladim prašičkom je velika neumnost, in tisti, ki to dela, hoče biti pametnejši od Baga, kateri je dal pri stvarjenju vsaki reči svoj pomen.

Vprašanje 3. Kdaj je najboljši čas za cepljenje črešenj in češpelj? (P. K. v G.)

Odgovor: Črešnje se cepijo spomladi, kakor drugo drevje; okulujejo se pa lahko meseca maja (pri Vas meseca aprila) s prejšnjeletnimi ošesi in poleti s tisto-letnimi ošesi. Tudi pri češpljah je najboljši čas za cepljenje pomlad, okulujejo se pa poleti.

Vprašanje 4. Ktero umetno gnojilo je z ozirom na ceno in učinek bolj priporočeno: kostni superfosfat ali Tómasova žlindra? (Fr. Z. v Št. J.)

Odgovor: Obe ti gnojili kažeta svoj učinek s fosforovo kislino, a kostni superfosfat se hitreje razkroji, zato gnoji kratek čas, dočim se Tómasova žlindra počasneje razkroja in zato tudi dalj časa vpliva. V Tómasovi žlindri je vrhu tega tudi precej apna, ki ugodno vpliva na senožitih; zato je to gnojilo priporočeno za travnike, dočim je superfosfat vsled hitrejšega učinka boljši za žita. Vrednost enega ali drugega teh gnojil zavisi od njih cene, oziroma koliko stoji kilogramski odstotek fosforove kisline.

Vprašanje 5. Na tretjino vinograda sem zasadil trte po 1 m narazen, a pravijo mi, da je to pregosto. Kako naj ravnam z drugima dvema tretjinama; ali naj jih redkeje obsadim? Čujem, da so na Bizeljskem tudi 1 m narazen sadili, da pa trte dobro uspevajo. (J. W. v Št. J.)

Odgovor: Res je, da so trte, po 1 m narazen sajene, pregoste, in tudi mi Vam priporočamo saditi po 1 m 20 cm saksabi. Na Bizeljskem so v pičetu pač tako gosto sadili, a vzlic temu, da trte dobro uspevajo, tudi tam uvidevajo, da je redkejša saditev boljša, ker ameriške trte jako bujno rasto.

Vprašanje 6. Moj vinograd ima zelo vlažno, rjavo, ilovno zemljo, pomešano s peskom in rjavim laporjem. Ktera ameriška podolga bi bila najtrpežnejša za tak svet? (J. W. v Št. J.)

Odgovor: Kakor hitro je svet zelo vlažen, Vam moremo priporočati le „solonis“, ker je ta vrsta celo v belem laporju, ako je vlažen, boljša kakor rupestris ali portalis.

Vprašanje 7. Od kod prihaja, da ima živina sedaj tako nizko ceno in da k nam (na Notranjsko) ne prihajajo več laški kupci, ki so dobro plačevali živino. (Š. Fr. v V.)

Odgovor: Da ima živina tako nizko ceno, prihaja od tod, ker so meje na Nemško in v Švico vedno zaprte. Te države varujejo svoje kmetovalce, in kakor hitro zasledijo, da je v Avstriji kje kaka kužna bolezen, pa hitro zapro mejo s pretezo, da se ne zanese kuga. No, kužna bolezen je vedno kje v širni naši državi, in zato je vedno meja zaprta. Da pa Lahi ne kupujejo več živine, prihaja od tod, ker so oni, zlasti v Lombardiji, zaradi trtne uši pričeli bolj pečati se s poljedelstvom, v katerem so v zadnjem desetletju zelo napredovali. Oni imajo veliko več krme, zato lahko doma dovolj živine vzrejajo.

Vprašanje 8. Na mojem posestvu je vknjižen dolg, ki je bil pa plačan, a pobotaica je ob priliki nekega požara zgorela. Kako izknjižim ta dolg na najcenejši način? Priporočim, da mi upnik ni znan in tudi ne vem, kje biva. (V. P. v G.)

Odgovor: V takem slučaju se more dolg izknjižiti le potem tožbe, ki se naperi proti neznanemu upniku, kteremu sodišče postavi kuratorja. Rok se potem zgasi v uradnem listu. Pojdite k sodišču, in če Vam tam ne bodo ugnili naređiti, se morate obrniti do kakega notarja ali oivetnika. Izknjižiti bodele pa morali, ker Vas bo k temu sodišče samo sililo. —

Vprašanje 9. Pri nas nikjer ne krmijo repnega listja, ker menimo, da je škodljiv. Večkrat pa berem v „Kmetovalcu“ o repnem listju kot krmilu, zato prosim pojasnila ali je škodljivo ali ne? (F. L. v T.)

Odgovor: Repno listje ima v sebi primerno veliko rudninskih snovij, zlasti pa ščavne in solitrove kisline, zato povzroča živini drisko, če je povživa v velikih množinah. Zaradi tega pa to listje še ni zavreči, kajti pokladano v manjših množinah in pomešano z rezanico, senom in t. d. je prav dobra krma. Na Gorenjskem, kjer imajo več krme kakor pri Vas, repnega listja prav nič ne zavrzajo, marveč vse pokrmijo, in sicer je za zimo posuše v kozolcih ali na drugih primernih krajih. Svariti je pa odločno pred gnulim in plesnivim listjem.

Vprašanje 10. Imam več sodov vina, ktero se je večinoma uže očistilo, le sod z vinom iz najboljše lege se ni očistil, čeprav je v precej topli kleti. Kaj naj naredim s tem vinom, da se očisti in se ne pokvari? (Fr. D. v R.)

Odgovor: Da se mlado vino iz boljših leg še ni očistilo, in to v kleti, ki je precej topla, je vzrok to, ker sladkor še ni pokipel. Ko kipenje poneha, kar se utegne zgoditi, kadar nastane hujši mraz, se vino samo od sebe očisti, in ko se to zgodi — bržkone proti koncu januarja — je pa pretočite. Kaj drugega s takim mladim vinom ne počnite. Morda ima vino malo čreslovine v sebi, ker je prekratek čas vrelo na tropinah; no, to nič ne škodi, ker je še vedno čas dodati čreslovine v obliki tanina. Čreslovina namreč naredi, da zakrcknejo beljakovine, ki plavajo v vinu, in se potem vsedejo na dno. Če se vino ne očisti do pomladi, potem skušajte v posebni steklenici očistiti je z želatino. Ako poskusno vino čistilo sprejme, potem morete vse vino tako očistiti, ako ne, morate pa poskušati z dodajo tanina. To, kar Vam skušnja pokaže z majhno množino vina, naredite potem z vsem vinom.

Gospodarske novice.

* S pričujočo prvo številko pričenjamo XV. letnik. To številko dobe iz upravninskih razlogov vsi dosedanja udje in naročniki. Prosimo, naj nam je nihče ne vrne, čeprav ne ostane v l. 1898. družabnik, oziroma listov naročnik. Prav nujno prosimo, naj vsak, kdor lista sploh ali redno ne prejema, to takoj reklamuje pri družbi, oziroma pri upravištvu, ne pa pozneje, kakor se dosedaj pogostoma dogaja, da nam konci leta ob pobiranju udnine tožijo udje, da celo leto niso prejeli lista. Kaka pomota se pri družbi, kateri se je delo ogromno pomnožilo, prav lahko pripeti.

* † Gospod Ivan Balcn, deželni vinarški nadzornik na Štajarskem, je umrl 31. dne decembra l. l. v Gradcu. Ranji je bil izboren strokovnjak ter ima zlasti veliko zaslug za razširjanje navodnega vinstva med Slovenci. Naj počiva v miru, a mi mu ohranimo hvaležen spomin! — Gospod Pavel Gruden, posestnik v Iličnem Vrhu ter 22 let družbin ud, je umrl 7 dne t. m. Naj v miru počiva!

* Oddaja plemenih ovnov razpisuje naša družba med uradnimi vestmi, na kateri razpis opozarjamo ovčarje.

* Cesarski žrebci bodo vsled odloka c. kr. kmetijskega ministerstva tudi v l. 1898 brezplačno plemenili. To seveda velja samo za žrebce v vojaški oskrbi, dočim je od žrebcev v zasebni oskrbi na Gorenjskem še vedno treba plačevati.

* Novi podružnici naše družbe so zadnji čas osnovali na Slapu pri Vipavi in v Komendi pri Kamniku. Nova podružnica se tudi snuje v Šentvidu v Vipavski dolini.

„Slovenskega čebelarkega društva“ pravila je visoka c. kr. deželna vlada potrdila z odlokom z 18. dne decembra 1897. l. št. 5986/Pr., zato razpisuje c. kr. kmetijska družba, kot osnovateljica tega društva, prvi redni občni zbor na 24. dan januarja t. l. v Ljubljano. Občni zbor se bo vršil dopoldne ob 11. uri v družbini pisarni v Salendrovih ulicah ter bo volil predsednika in odbor, ukrepal o izdaji društvenega glasila ter se bo sploh posvetoval o načinu društvenega delovanja. Občnega zbora se bodo smeli udeležiti le oni zglašeni udje, ki do tedaj plačajo društvenino (1 gld.). Opozorjamo, da je 24. dne januarja pričetek velikega letnega semnja v Ljubljani.

* Glede oddaje družbinnega sadnega drevja opozarjamo na razglas v pričujoči številki „Kmetovalca“ ter dostavljamo, da je bil odbor prisiljen vsled silnega podraženja delavnih sil in vseh gospodarskih potrebščin v Ljubljani zvišati ceno onih dreves, katere udje plačajo, za 5 kr., tako, da se dosedaj 10 let veljavna cena od 30 kr. poviša na 35 kr. Dalje se dostavlja, da se več nego 50 dreves ne bo prodalo nikomur, kajti dievesnica je osnovana v prvi vrsti v prid malemu posestniku, in njemu se naročitve ne smejo prikrajšati. Ob ti priliki pa enkrat za vselej izjavimo, da pravica do brezplačnih dreves velja, kakor je samo ob sebi umevno, vedno le za tekoče leto (pomlad); kdor se te pravice ne posluži, ne more potem drugo leto tirjati dreves za prejšnje leto ali za več le nazaj. Dasi je to čisto naravno in se razume samo ob sebi, vendar smo prisiljeni to naglašati, kajti vsako leto nam dobajajo zahteve: Jaz lansko leto nisem vzel svojih štirih dreves, zato prosim letos za osem, itd. Odgovarjanja na take zahteve nam povzročajo nepotrebno delo, katerega imamo spomladi i tako zelo veliko.

* Novi civilno-postopni zakoni, kateri so stopili s 1. dnem t. m. v veljavo, so izredno važni, ker so popolnoma predruožili postopanje pri sodiščih. Vsak, kdor ima opraviti s sodišči, mora poznati bistvo teh zakonov, zato gotovo ustre-

žemo veliki večini naših čitateljev, če jih vsaj v glavnih potezah seznanimo z njimi, in v to svrhu priobčimo sestavke, katere je spisal gospod c. kr. sodni tajnik Ivan Kavčnik. V tej številki smo že pričeli z objavo teh spisov. — Isto tako so važni novi davčni zakoni, kateri so stopili to leto v veljavo, in tudi te hočemo pojasniti s spisi, katere nam je objubil veščak.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora 13. dne januarja 1898.

Seji je predsedoval družbin predsednik gosp. ces. svetnik J. Murnik in navzoči so bili: podpredsednik gosp. Fr. Povše ter odborniki gg. grof Barbo, Folakovski, Goll, baron Lazarini, dr. Romih, Rohrmann, Šiska, Witschl, Žirovnik in tajnik Pirc.

Predsednik je naznanil, da je ob priliki imenovanja prevzvišenega gospoda knezoškofa ljubljanskega nadškofom v Gorici in ob priliki odlikovanja visokočastitega gosp. deželnega predsednika barona Heina čestital v imenu kmetijske družbe tema visokima dostojanstvenikoma, kar je odbor vzel z odobravanjem na znanje.

Glede agrarnega shoda, ki bi bil moral biti l. dne decembra l. l. je odbor sklenil to le izjavo: Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske odobrava postopanje svojega zastopnika na agrarnem shodu, g. podpredsednika Fr. Povšeta, da je glasoval proti odložitvi kongresa, in mu izreka na njegovem delovanju zahvalo; ob enem odbor izrazi obžalovanje o odstopu predsednika agrarnega shoda, kneza Lobkovica, in izjavlja, da se prihodnjega agrarnega shoda le tedaj udeleži, če se zanj izrečejo vsi dosedanja zastopi.

Rešitev zadeve o prasičjem semaju v Novem Mestu in Kan-diji se je odložila na prihodnjo sejo.

Prošnje občine Sv. Gregor za dovolitev semnjev je glavni odbor ukrenil ne priporočiti.

Odbor je vzel na znanje osnivanje čebelarkega društva ter potrditev njegovih pravil.

Cena družbinemu drevju se od sedaj naprej določi na 35 kr. Odbor je ukrenil izposlovati 15.000 gld. brezobrestnega posojila, in sicer pri vis. deželnemu zboru, oziroma pri kranjski hranilnici, da mu bode mogoče laže preskrbovati kranjske gospodarje z gospodarskimi potrebščinami in doseči zanje še bolj ugodne cene.

Tajnik Pirc je poročal o enketi, ki se je vršila 20. novembra na Dunaju zaradi izpremembe zakona o umetnih vinih.

Pogojnega donosa ljubljanskega mesta k troškom kemijskega poskušalščica glavni odbor ne more sprejeti, ker bi družba imela pri tem izgubo.

Glavni odbor je ukrenil prispeti k spomeniku rankega župnika Mesarja ter družbinega častnega uda 25 gld.

O prošnji kmetijske zadruge v Horjulu na deželni odbor se je odbor izrekel inkompetentnim, ker delovanje te zadruge ni v nobeni zvezi s pospeševanjem kmetijstva, temveč ona le deluje kot konsumno društvo.

Za nove družabnike so predlagani in se sprejmejo gg.:

Ahačič Nikolaj, posestnik v Tržiču; Bralno, trto- in sadje-rejsko društvo v Krepljah; Žnidaršič Josip, posestnik v Radni; Plankar Josip, posestnik in paznik v c. kr. tobačni tvornici v Ljubljani; Dragar Anton, posestnik v Senožetih; Demšar Martin, posestnik v Žirovskem Vrhu; Kovič Jarnej, posestnik v Osredkih; Colja Ivan, posestnik pri Birsovih v Rihemberku; Ličen Makso, posestnik v Rihemberku; Škrbec Ivan, posestnik v Škrbčih; Jeras Janez, posestnik v Zgornji Šiški; Gradišnik Francišek, posestnik v Št. Janžu na Vinski gori; Aita Angelo, opekar in posestnik v Dragi; Zure Ivan, posestnik v Dvoru pri Žužembregu; Ješe Jakob,

posestnik v Zalošah; Zupan Jakob, posestnik v Zalošah; Pogačnik Jakob, posestnik v Zalošah; Štular Josip, posestnik v Prezrenjah; Pogačnik Andrej, posestnik v Prezrenjah; Prnè Mihael, posestnik v Prezrenjah; Pogačnik Janez, posestnik v Prezrenjah; Jelenec Anton, posestnik v Dolenji Vasi; Šek Martin, posestnik in trgovec pri Mali Nedelji; Hönigman Jarij, gostilničar v Kočevju; Wuchse Ivan, posestnik v Koprivniku; Verderber Josip, gostilničar v Kočevju; Kreiner Anton, župnik v Starem Logu; Vremščak Alojzij, občinski tajnik v Kamniku; Golob Janez, posestnik v Nevljah; Zvoljščak Blaž, posestnik in železnični nadzornik v Podgorju; Mušič Josip, posestnik na Pšati; Stare Ivan, posestnik v Spodnjem Brniku; Bukovec Janez, posestnik v Vašah; Turk Janez, posestnik na Svetju; Benedičič Josip, posestnik v Lipnici; Paplar Anton, posestnik in mlinar v Lipnici; Grižon Ivan, posestnik v Dekanib; Tomec Martin, posestnik v Stranski Vasi; Forjan Anton, posestnik v Sozah; Možina Matija, posestnik v Podstenjah; Šircelj Josip, posestnik v Harijah; Tomšič Josip, posestnik v Ilirski Bistrici; Ukmarič Anton, posestnik v Branici; Glažar Luka, posestnik v Branici; Žigon Alojzij, trgovec v Branici; Karaža Josip, trgovec in posestnik v Gabriju; Grmovnik Rado, bogoslovec v Ljubljani; Benkovič Florijan, posestnik v Polgorju; Frank Janez, posestnik v Čeljah; Koleča Anton, posestnik v Bukovici; Bižal Mihael, c. kr. poštariš v Starem Trgu pri Poljanah; Kocelj Ivan, posestnik in trgovec v Starem Trgu pri Poljanah; Vovk Francišek, posestnik v Hrašah; Kunstelj Ivan, posestnik v Hrašah; Ostrouška Ivan, posestnik v Godnjah; Pirnat Luka, posestnik v Taštanju; Balkovec Janko, posestnik v Ziljah; Fortun Ive, posestnik v Damelju; Kobal Ivan, posestnik v Planini; Turk Anton, posestnik na Slapu; Nussdorfer Francišek, posestnik na Slapu; Vovk Francišek, posestnik na Slapu; Furlan Luka, posestnik na Slapu; Gvardijančič Anton, oskrbnik na Slapu; Rešeta Ivan, posestnik na Slapu; Zorž Ivan, posestnik na Slapu; Furlan Francišek, posestnik na Slapu; Furlan Ivan, posestnik na Slapu; Škrlič Ivan, posestnik na Slapu; Punčuh Francišek, učitelj na Slapu; Žvokelj Ignacij, posestnik v Planini; Marc Josip, posestnik na Planini; Pipan Jakob, posestnik in župan v Planini; Marc Josip, posestnik v Planini; Vidrih Josip, posestnik v Ložah; Jež Leopold, posestnik na Slapu; Zorž Jarnej, posestnik na Slapu; Nussdorfer Janez, posestnik na Slapu; Židanek Ivan, posestnik na Slapu; Kobal Anton, posestnik na Slapu; Rondič Karol, posestnik na Slapu; Petrič Gašper, posestnik na Slapu; Kobal Andrej, posestnik v Planini; Marc Josip, posestnik v Planini; Trbižan Josip, posestnik v Planini; Božič Francišek, posestnik v Planini; Malik Janez, posestnik v Ložah; Jamšek Matija, posestnik v Ložah; Nabrgoj Ivan, posestnik v Ložah; Dolenc Francišek, posestnik v Dolenji Dobravi; Kokelj Anton, posestnik v Vovcu; Tavčar Anton, po dom. Posavec, posestnik v Poljanah; Kržišnik Tomaž, posestnik in župan v Podobenem; Dolenc Ivan, posestnik v Lovskem Brdu; Tavčar Ivan, posestnik v Gorenji Želini; Demšar Ivan, posestnik v Idriji; Bilec Ivan, posestnik v Ilir. Bistrici; Žust Alojzij, posestnik v Štangi; Avbelj Jakob, posestnik v Sninah; Zahija Peter, župni upravitelj v Unijah; Marinko Francišek, p. d. Tomaževac, posestnik v Vnanjih Goricah; Vidmar Andrej, posestnik na Plešivici; Oswald Mihael, grajšč. oskrbnik v Polhovem Gradcu; Plavec Ivan, posestnik na Gor. Golobinjeku; Klemenčič Francišek, posestnik v Novem Mestu; Francič Francišek, posestnik v Ratežu; Zupančič Francišek, posestnik in gostilničar v Mirni Peči; Berus Anton, posestnik v Ždinji Vasi; dr. Dafranceschi Peter, okrožni zdravnik v Novem Mestu; Šešek Francišek, c. kr. višji davkar v Novem Mestu; Kastelec Francišek, posestnik pri Sv. Joštu; Šimec Josip, posestnik in gostilničar v Stopičah; Blatnik Josip, posestnik v Črmošnjicah; Kramaršič Anton, posestnik v Jurki Vasi; Štiblj Josip, posestnik in opravnik dež. kmet. šole na Grmu; Gorenjec Ignacij, vrtnar dež. kmet. šole na Grmu; Brglez Ignacij, sadjar dež. kmet. šole na Grmu; Becjan Francišek, posestnik v Grčvrhu; Jaklič Francišek, posestnikov sin v Veliki Bučni Vasi; Grlica Francišek, posestnik v Jelšah; Kos Francišek, posestnik v Jablani;

Schmalzel Josip, posestnik in mlinar v Lazah; Trinkaus Josip, posestnik na Kalu; Arko Venceslaj, trgovec v Vipavi; Pečar Tezija, gostilničarka in posestnica v Droboljah; Brejec Janez, posestnik na Brdu; Häusermann Jakob, posestnik v Trziču; Pičman Anton, posestnik v Britofa; baron Buillon Leon, posestnik na Koricici; Ljudska šola na Črnučah; Maren Avguštin, posestnik v Dulu; Guidovec Alojzij, posestnik na Selu; Vrtačič Francišek, posestnik v Zihovem Selu; Kos Francišek, posestnik v Močilnem; Kušar Ivan, posestnik na Brezovici; Sovinec Janez, posestnik na Logu; Lavrenčič Ivan, posestnik in župan na Vrhpolju; Janžekovič Francišek, p. d. Šmitov, posestnik v Zagajču; Kokot Anton, nadučitelj in posestnik v Pišecah; Dolenc Josip, posestnik v Vinharjih; Dmšar Peter, posestnik v Logu; Rajčević Francišek, kurat v Trnju; Zorž Josip, posestnik v Bogni Vasi; Eržen Janez, p. d. Kunčič, posestnik v Štebnu; Mari Ignacij, posestnik pri Jezeru; Flajs Martin, posestnik v Hinjah; Čebašek Francišek, posestnik v Voklu; Marinšek Lovrenc, posestnik in trgovec v Strahinju; Kavčič Jakob, posestnik v Dražgošah; Brgant Janez, posestnik v Krascah; Bavec Jakob, posestnik v Moravčah; Burja Janez, posestnik v Prikrnici; Cerar Lovro, posestnik v Soteski; Hušnikar Janez, posestnik v Drtiji; Klopčič Josip, posestnik v Moravčah; Klopčič Josip, posestnik v Svinah; Klopčič Ignacij, posestnik v Moravčah; Koprivšek Ignacij, posestnik v Trzinu; Mal Jarnej, posestnik v Moravčah; Novak Anton, posestnik v Moravčah; Orehek Francišek, posestnik v Moravčah; Rokavec Janez, posestnik v Češnicah; Slibar Josip, posestnik v Moravčah; Tomec Tomaž, posestnik v Moravčah; Konda Ivan, izšolan kmetovalec v Praprečah; Zupč Francišek, posestnik pri Sv. Benediktu v Slov. goricah; Žura Anton, posestnik v Mačkovecu; Šimec Anton, posestnik v Dolenjem Vrhju; Müller Ignacij, trgovec in posestnik v Črnomlju; Brodnik Matija, posestnik v Mednem; Juvan Blaž, posestnik v Kamni Gorici; Mrhar Andrej, posestnik v Stanečah; Mrak Valentin, posestnik v Stanečah; Rozman Jarnej, posestnik v Gameljnih; Tršan Josip, posestnik v Stanečah; Tomšič Janez, posestnik v Sraobniku; Beneš Josip, lekarničar in posestnik v Šmartnu pri Litiji; Bric Martin, posestnik v Gradiških Lazah; Robavs Ivan, posestnik in mesar v Šmartnu pri Litiji; Kraševac Mihael, posestnik v Ravnah; Burja Anton, posestnik v Moravčah; Meglič Janez, p. d. Kušpegar, posestnik v Dolini; Zupan Ivan, posestnik v Srakovljah; Demšar Pavel, posestnik v Logu; Mrak Jurij, posestnik v Logu; Boh Anton, posestnik v Jurjevici; Česarek Josip, posestnik v Nemški Vasi; Ile Francišek, posestnik v Gorenji Vasi; Ile Anton, posestnik v Gorenji Vasi; Picek Francišek, posestnik in trgovec v Ribnici; Zupančič Dragotin, trgovec v Jurjevici; Ržen Francišek, posestnik v Vel. Poljanah; Cerkovnik Andrej, posestnik na Straži; Kovačič Blaž, posestnik v Št. Rupertu; Vidmar Leopold, posestnik na Straži; Jaki Janez, posestnik v Podgorici; Fröhlich Josip, posestnik v Št. Rupertu; Mavsar Janez, posestnik v Gorenji Vasi; Prijatelj Francišek, posestnik v Podžunovcu; Ribič Francišek, posestnik v Podžunovcu.

Naredbe glede oddaje družbinega sadnega drevja spomladi l. 1898.

- 1.) Vsaka podružnica mora naznaniti najkasneje do 15. dne januarja vsakega leta, ali zahteva za svoje ude brezplačno sadnega drevja.
- 2.) Tiste podružnice, ki to zahtevajo, morajo celo letnino oddati glavnemu odboru.
- 3.) Glavni odbor je dolžan, ako se družabnik o pravem času zglaš, prihraniti mu 4 drevesa, bodisi brezplačno (glej točko 1. in 2.) ali proti plačilu 25 kr. eno drevo.
- 4.) Za ta 4 drevesa se je zglašiti najkasneje do 15. dne februarja meseca pri glavnem odboru. Kdor se ne zglaš pravočasno, pozneje ne more več zahtevati drevja brezplačno.
- 5.) Ker pa je očitno, da bode preostajalo drevja, vzprejemala se bodo do 15. dne februarja naročila od udov tudi na več nego na

4 drevesa. Pri določevanju dreves posameznim naročnikom se bode gledalo na to, se skrtči število dreves, če bo treba, najprej pri večjih naročitvah; tistim pa ki naroče le do 20 dreves, osobito kmetovalcem, se ne bode skrtčilo število dreves, če bo le mogoče izvršiti naročitev. Cena drevesu je 35 kr. izvemši one, ki jih omenja štev. 3.

6.) Od 15. dne februarja dalje sme glavni odbor izvrševati vsa naročila, ako je še kaj drevja, in sicer po vrsti, kakor dojdejo. Cena enemu drevesu za neude je 60 kr.

7.) Vse navedene cene veljajo na mestu drevesnice, oziroma na mestu kolodvora ljubljanskega, in sicer z zavojem vred.

Opomnja: Letošnjo pomlad se bode oddajalo tudi pritlično drevje, to je tako, ki je pripravno za vzgojo pritličnih piramid.

Glavni odbor o. kr. kmetijske družbe Kranjske v Ljubljani.

Razglas kranjskim ovčarjem.

Podpisani odbor je ukrenil tudi letos porabiti državno podporo za ovčarstvo za nakup ovnov, ter bo o v ta namen kupil in razdelil po deželi dobre plemene ovne bergamaške pasme.

Izkušnja je pokazala, da našim krajem izvrstno ugaja „bergamaško ovče plemo“, imenovano tudi „velikansko planinsko plemo“. Prednosti tega plemena so hitra rast, velikost in teža, primerno dobra volna ter izvrstna sposobnost za pašo. Ovce tega plemena vsled slabih pašnikov v svoji domovini niso prav nič razvajene ter so utrjene zoper vse vremenske izpremembe.

Podpisani odbor bode torej tudi letos oddajal te ovne, in sicer onim kranjskim ovčarjem, ki vložijo prošnje, v katerih je od dotične kmetijske podružnice potrjeno, da se precej pečajo z včjo rejo (navesti je število ovac), in ki se zavežejo:

- 1.) da plačajo, kadar prejmejo ovce, glavnemu odboru 5 gl.,
- 2.) da bodo vsprejetega ovna imeli najmanj dve leti za plemo, kolikor dopušča umna ovčja reja.

Nekolekovanje prošnje je vložiti do

5. dne februarja t. l.

pri podpisnem odboru.

Glavni odbor o. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Oddaja izvirnega ruskega lanenega semena.

Podpisani odbor je kupil tudi to leto izvirno rusko laneno seme, in sicer neposredno iz Rige, ktero bo oddajal vsled državne podpore po znižani ceni.

To laneno seme, ktero dojde konci meseca februarja v Ljubljano, se bo oddajalo kranjskim gospodarjem po 14 kr. kilogram, in sicer toliko časa dokler bo kaj zaloge.

Naročilom je pridejati primeren znesek za aro ter je seme pri sprejemu treba takoj plačati, oziroma se bo seme doposlalo vnanjim naročnikom po povzetju.

Glavni odbor o. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Loškem Potoku, ki bode v nedeljo, 30. dne januarja t. l. v prostorih g. Frančiška Kovača na Hribu točno ob 4. uri popoldne.

V Z P O R E D:

- 1.) Pozdrav predsednikov.
- 2.) Poročilo tajnikovo in blagajnikovo.

3.) Razni nasveti.

4.) Tombola.

Čisti dohodek tombole je namenjen podružnični blagajni. Dobitki za tombolo se hvaležno sprejemajo.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Žireh, ki bode v nedeljo, 23. dne januarja t. l. popoldne po litanijah v tukajšnji šoli.

V Z P O R E D:

- 1.) Poročilo o delovanju v letu 1897.
- 2.) Dogovor o nakupu in porabi skupnih strojev.
- 3.) Posvetovanje o napravi podružnične drevesnice.
- 4.) Dogovor o naročbi drevesec za prihodnjo pomlad.
- 5.) Vpisovanje novih udov.
- 6.) Razni nasveti

Uljudno se vabijo vsi gg. udje, da se polnoštevilno udeležijo tega zborovanja.

V Žireh, 3. dne januarja 1898.

Ivan Peternel, načelnik.

Listnisa uredništva.

O. R. na Č. Če Vam je okrajno glavarstvo odbilo koncesijo za točenje žganja in je c. kr. deželna vlada vsled Vašega priziva potrdila odlok okrajnega glavarstva, potem je zadeva končana. Poskusite čez nekaj časa z novo prošnjo; morda se Vam posreči.

J. Ž. v S. Občina nikogar ne more siliti, da bi se moral posluževati na občinskem pašniku občinskega črednika, zato Vas ne more siliti k prispevku, če imate svojega pastirja.

J. A. na V. Razven angleške zlate parmene, Vam priporočamo veliko kaselsko in kanadsko rejneto. Vse drugo najdete med uradnimi vestmi te ševilke.

P. K. v G. Vi vprašate, ktere trte so najbolj zanesljive za latnike in dajo dobro senco. Ne razumemo Vas, ktere lastnosti naj ima trta, da je zanesljiva. Tiste trte, ki se Vam zde v vinogradih zanesljive in bujno rasto, bodo tudi dobre za latnike.

A. T. v D. Glede zatiranja paleža se ravnajte po navodilu, ki je v knjigi „Novo vinogradništvo“.

L. P. v K. Bolezen Vašega vola je taka, da jo more ozdraviti le živinozdravnik z operacijo. — Če morete na omenjenem svetu kopati vodnjak, more presoditi le veščak na licu mesta. Podpore za vodovode, ki služijo le enemu ali dvema posestnikoma, pač ne bo mogoče dobiti.

F. Z. v D. Naša družba se je že potegnila za to, da bi imeli oni gostilničarji, ki imajo posestva, primerno množino vina za svoje posle in delavce prosto užitninskega davka, a, žal, brez uspeha.

S. F. v D. Brezplačno daje ameriške trte deželni odbor ter se je zanje treba zglasiti jeseni. Dati jih pa ne more veliko, ker jih ima sam le nekaj tisoč, a zahtevajo jih na stotisoče. Glede vprašanja o travnih semenih dobite odgovor v spisu, kterega Vam dopošljemo.

A. P. v I. Razna poljska semena, kakor fižol, ajda, itd. se dobe v Ljubljani pri trvdkah Jakopič in I. Knez. — Ako se je po cerkvah nabiralo za poškodovane po toči, oddado gg. župniki nabrani denar deželni vladi, in ta ga potem razdeli. Poizvedovanje, ali se je razdelitev pravilno vršila ali ne, pač ne more biti družbina naloga.

L. Z. v G. Krompir „onejidovec“ Vam moremo toplo priporočiti; spomladi se bo dobil pri družbi.

Fr. G. v V. Če niste poprej in ob pravem času zglasili davka prosto kuho žganja, ste prestopili zakon, zato so Vam naložili denarno kazen. Proti temu Vam nič ne pomaga, pritoževati se, največ bode dosegli, če prosite za milosno odpustitev, oziroma za znižanje kazni.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urcjuje Gustav Pire, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 1. V Ljubljani, 15. januarija 1898. Leto XV.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 15. januarija 1898. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago gld. 30.— kr. do gld. 35.— kr.; nemška detelja (lucerna) gld. 45.— kr. do gld. 55.— kr.; gorenjska repa gld. 25.— kr.; laneno seme, domače ozimno gld. 11.25 kr.; konopno seme gld. 11.— kr. do gld. 11.25 kr.; kuminovo seme gld. 27.— kr. do gld. 27.50 kr.

Fižol: Rudeči ribniški gld. 7.50 kr.; urdeči Hrvat gl. 7.50 kr.; prepelčar (koks) gld. 10.— kr. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čistnega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene gld. 18.— kr. do gld. 18.50 kr. brez dima sušene gld. 22.— kr. do gld. 26.— kr.

Orehi domači: gld. 20.— kr. do gld. 22.— kr.

Ježice nove: gld. 3.50 kr. do gld. 4.50 kr. za 100 klgr.

Med: od gld. 27.— kr. do gld. 28.— kr.

Kože: Goveje, težke nad 40 kg po gld. 33.— kr. do gld. 34.— kr. težke od 30 do 40 kg „ 27.— „ „ 28.— „ lahke „ 28.— „ „ 29.— „

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tujakšnih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 25 kr. klgr.)

Telečje kože: 45 kr. za kg.

Kozličeve kože po gld. —.60 kr. do gld. —.70 kr.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 35 kr. za kg.

Druge vrste 20 do 23 „ „ „

Kože lisic po gld. 4.— do 4.50
„ kun „ 9.— „ 11.— za par.
„ dihurjev „ 2.50 „ 3.—
„ vidr „ 9.— „ 10.—

Kože zajcev po 14 do 15 gld. za 100 komadov.

Pepelika (potošl) po gld. 18.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 15. januarija 1898 Pšenica gld. 12.— kr., rž gld. 9.25 kr., ječmen gld. 7.50 kr., oves gld. 7.— kr., ajda gld. 9.— kr., proso gld. 7.— kr., turšica gld. 6.50 kr., leča gld. 10.— kr., grah gld. 12.— kr., fižol gld. 10.— kr., seno gld. 1.78 kr., slama gld. 1.78 kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Na Dunaji, 15. januarija 1898. Pšenica gld. 11.60 kr., rž gld. 8.75 kr., ječmen gld. 8.75 kr., oves gld., 6.65 kr., turšica gld. 5.54 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

V Budapešti, 15. januarija 1898. Pšenica gld. 11.86 kr. turšica gld. 5.25 kr., oves gld. 6.35.

Posojilnica v Cérknici,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo priredi

svoj redni občni zbor za leto 1897

v nedeljo, dne 23. prosinca 1898. l. popoldne ob 4. uri v gostilniški dvorani g. A. de Schiava

z nastopnim dnevnim redom:

- 1.) Poročilo računskega pregledovalca o letnem računu za 1897. l. in njegov nasvet zaradi razdelitve čistega dobička.
- 2.) Potrjenje letnega računa in razdelitev čistega dobička.
- 3.) Sprememba pravil.
- 4.) Izvolitev načelstva, računskega pregledovalca in njegovega namestnika.
- 5.) Razni nasveti.

Za načelstvo: **Fr. Šerko** l. r.

Oddaja ruskega lanenega semena.

Podpisana družba bo oddajala tudi to leto pravo rusko laneno seme in sicer

kilogram po 14 kr.

Naročniki naj se takoj oglase pri podpisani družbi ter naj prilože aro in naznanijo zadnjo železniško postajo. (3—1)

C. kr. kmetijska družba v Ljubljani.

Vsim lovskim prijateljem veselo novo leto
in sledeče

oznanilo.

Iz lastne skušnje sem prepričan, da so puške gosp. **Antona Sodja iz Borovelj** istinito najboljše, ker so lepo, krepko, pošteno izdelane ter natančno vravnane, torej izvrstne za streljanje.

Ker se one tudi po primerni ceni prodajajo, si iz prijaznosti do lovcev v dolžnost štejem, vsim tistim, kateri lovsko orožje potrebujejo, priporočati, naj se v taki potrebi zanesljivo do imenovane tovarne obrnejo, ker ondi je v resnici točna, poštena in prijazna postrežba.

Svibno 31. decembra 1897.

(5—1)

Janez Hebatt in Anton Bervar,
posestnika v Svibnem.

Prostovoljno se prodaja

najlepše posestvo v Dolnicah

pošta Št. Vid nad Ljubljano

z vsem novim gospodarskim poslopjem ter dobro zaraščenimi gozdi, lepimi njivami in dobrimi travniki, skupno krog 50 oralov; z vsim gospodarskim orodjem, živino i. t. d.

Resni kupci oglašijo naj se pri

Tilu Kunovarju vulgo Gulbu
v Dolnicah.

Deteljno seme.

Ker je podpisana družba prepričana, da se je obraniti predenice (žide) v detelji le tedaj, ako se seje čisto seme ukrenila je posredovati tudi letos svojim udom nakup zanesljivega deteljnega semena. Tisti udje, ki hočejo tedaj tako seme, naroče naj ga pri podpisani družbi, ter naj prilože vsaj polovico zneska. Družba naročila bode le toliko semena, kolikor bo naročenega.

Naročeno seme je pregledano od c. kr. pregledovalne postaje na Dunaji, 1 klg. prave francoske lucerne (nemške ali večne detelje) stoji 50 kr., 1 klg. debelozrnate domače t. j. štajerske, rudeče detelje stoji 55 kr. Naročila se sprejemajo samo od udov.

Vreče in vožnji listi se ne zaračunajo.

Opomnja. Cene postavljene so tako nizko, da cenejši ni mogoče dati »poštenega« semena »brez predenice«. Ker je ponujano seme dvakrat čisteno in le odbrano debelo seme, zadostuje polovica semena v primeri s drugim cenim a slabim semenom, zato je kupec tega semena na vsak način na dobičku. Naročila je prijaviti

(2—1)

c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani.

 Znižane cene!

ANDR. DRUŠKOVIČ

trgovec z železnino v Ljubljani, Mestni trg št. 9 in 10

prodaja kakor bi bila

(10—1)

„razprodaja“

vse potrebno za stavbe, kakor cement, traverze, železniške šine za oboke, kovanja za okna in vrata, lopate, krampe, štorje, itd. itd., vsakovrstno kuhinjsko orodje, poljedelska orodja posebno v veliki izbori

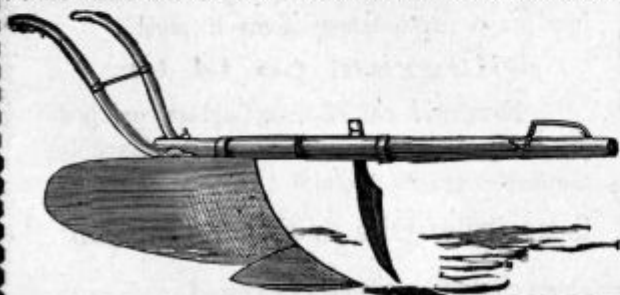
 drevesa (pluge)

štedilna ognjišča in njih posamezne dele, pozlačene nagrobne križe in sploh vse v njegovo stroko spadajoče.

Posebno pa opozarjam gg. posestnike žag na izborne vodne žage in pile, za kojih jakovost se jamči.

Zunanja naročila se takoj in vestno izvrše. Kar bi ne ugajalo, se radovoljno zamenja, istotako se kupljeno blago radovoljno pošilja na dom ali na napovedani kraj.

— Ceniki pošiljajo se na zahtevanje brezplačno in franko. —

Kovači!

Tu kupujete železo najceneje, pri poštenih vagi in prijazni postrežbi.

Poskusite, in se bode te prepričali!

 CARBOLINEUM!

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice
v Gradci.

(Ta drevesnica pripoznana kot ena najvišjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izorno zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih; **sadnega drevja**, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, špalirje, kordone in enoletne požlahnitve; **divjakov** in **podlag za prtilkovec**; **jagodnega sadja**; **lepotočnega drevja** in **grmovja**, drevja (12-1) **za drevorede** itd.

Razpošiljatev pravilno imenovanih cepičev vseh vrst sadja.

☛ Cenike je dobiti zastoj in franko. ☛

Pravi trpotčev sok je jedino oni, kateri se pripravljajo v lekarni k Zrinjskemu. H. Brodjočin, Zagreb, Zrinjskega trg šte. 20.

Trpotčev sok nepreprečno deluje pri vseh prehlajenjih dišnih organov, ter je najboljšo sredstvo za prsni katar, kašelj, prsni bol, hripavost in vratnobil. Tudi zastarani kašelj se s tem zdravilom v najkrajšem času da odpraviti; bolniki dobijo tek za jelo, lahko spijo in na ta način hitro okreva. — Izmed mnogih zahval spominjam tukaj samo ono: (12) (7-1)

»Velecenjeni gospod lekarnik!

Posljite mi še tri steklenice Vašega izvrstno delujočega trpotčevega soka; potrebujem jih za moje znance. Jaz sem od dveh steklenic od neznosnega kašlja popolnoma ozdravel. Hvala Vam. Priporočil bodem ta zdravilni sok vsem prsni bolnim. S poštovanjem. — Rudolf Ausim. Na Dunaji, 20. marca 1897.

Pazite naj se toraj, da je na vsaki steklenici varstvena znamka t. j. slika bana Nikole Zrinjskega, kajti oni samo je pravi trpotčev sok, kateri to varstveno znamko nosi. — Cena steklenici stočnim opisom je 75 kr. — Razpošilja se vsaki dan s pošto na vsa mesta in sicer proti predplačilu (priračunavši 20 kr. za zametek) ali pa po poštne povzetju. — Ceniki raznovrstnih domačih preskušanih zdravil razpošiljajo se na zahtevo zastoj in poštne prosto. Lekarna k Zrinjskemu, H. Brodjočin, Zagreb, Zrinjski trg šte. 20.

JOSIP LEUZ

trgovec

v Ljubljani, Reseljnova cesta

kupuje različne pridelke, kakor: lepe, drobno narezane, posušene jedilne gobe, sveže črešminove jagode, divji kostanj, želod, ježice, bukov žir, koruzne lase z odstranjenimi črnimi konci, posebno pa krompir ter sadje za mošt, zadnja dva pridelka tudi cele vagone. — Dalje kupuje smrekovih storžov vsako množino; i. s. plačuje vse po možno visokih cenah. (13-1)

PRISTEN

Cena zavoju 25 kr. (50 vinarjev)

vsebinsko 500 gramov.

V svojo lastno korist naj zahtevajo in jemljejo kupovalci le take izvirne zavoje.

(1-1)

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo. Škropilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Mlatilnice, mlinci za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav, (te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč kakor hidravlične [vodovodne] preše).

Slamoreznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi (11-1)

IG. HELLER na Dunaju

II/2 Praterstrasse 49.

☛ Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati! ☛

Zastopniki se iščejo.

Mala naznanila.

Vaak ud e. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 6 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Hrušovega mošta, okoli 700 litrov, prav dobrega ima naprodaj Jos. Aljančič, posestnik na Hudem št. 2, pošta Tržič. (1)

Ameriških ključev riparije, potem bilf in več tisoč na zeleno cepljenih trt ima naprodaj Janko Kerin ml, vino in sadjerejec v Sv. Križu pri Kostanjevici. (2)

Dvjlh kostonjev, približno 50 komadov, jako lepih, starih od 5 do 8 let, ima naprodaj Josip Hren, posestnik v Gradaških ulicah št. 20 v Ljubljani. (3)

Bik, črnosiv, poldrugo leto star, še ne lincencovan, je naprodaj pri Fil. Kaučiču, posestniku na Razdrtem, Notranjsko. (4)

Svinja, ktera je že dvakrat storila po 10 prasičkov, ter je zopet breja od jorkširca, je naprodaj pri Janezu Burgarju, posestniku na Praprotni polici, pošta Cerklje, Gorenjsko. (5)

Plemenski bik, čiste muricodolske pasme, sive barve, 21 mesecev star, jako velik in lepe postave je naprodaj pri V. Slivniku v Št. Vidu na Dolenjskem. (6)

100 močnih hrastov ter 12 ha gozda z jelovino zaraščenega za posekati, proda Jože Petelin v Zg. Brezovci pri Borovnici. (7)

Jajca za valenje od pravih Kochin china in Plimouth Rocks kokiši; raznovrstne golobe: krofice, Florentince, plavčke, remarje in več drugih vrst; kanarčke iz Harca itd. prodaja po nizki ceni Karol Počivalnik, posest. na Sv. Petra cesti v Ljubljani. (8)

Sivo kravo, brejo, jako lepa in dobra za molžo, prodaja po primerni ceni Iv. Mramor, posestnik v Grobljah, pošta St. Jarnej, Dolenjsko. (9)

Zanesljiv med, pitanec, prodaja, oziroma razpošilja po pošti po 50 kr. kg Jak. Kuralt v Žabnici pri Kranju. (10)

Med pitanec, garantovani pristni, v škafih po 20, 30 in 48 kg se dobi kg po 50 kr. pri Primožu Hudoverniku v Ljubljani. (11)

Zakaj služi apno za poklajo?

Apno za poklajo služi poglavitno v tem oziru, da se doda krmi, ktero pokladamo živini, dovolj fosforove kisline. Če se pomisli, da se nahaja celo v zrnju, ktero pokladamo živalim kot najtečnejšo krmo v 100 kg komaj $\frac{1}{2}$ —1 kg fosforove kisline v apnu za poklajo pa v 100 kg, 40 kg fosforove kisline, potem je ob sebi umevno kaka korist je, poklajati živalim apno za poklajo. 1 kg Barthelovega apna za poklajo tekne več nego če se živalim ali pa živini dá 40 kg najboljšega žita.

Kdaj naj se poklaja to apno?

S poklajanjem, oziroma primesjo tega apna naj se prične takoj, ko se prične žival ali pa živinče krmiti, ne še le potem ko se je opazila lizavost, mehke kosti, pomanjkanje mleka itd., ali pa še le takrat ko je živinče tako oslabele, da nemora več stati, ker veliko lažje je, boleznim preprečiti, kot pa zdraviti jih.

Kako se razločuje dobro krmsko apno od slabega?

Najboljši zagotovilo temu je, kemiška preskušnja. Ker pa taka preskušnja precej stane, zadoščajo pri manjši meri sledeči znaki:

Ako se dene nekoliko Barthelovega apna v kozarec vode, se isti potopi k dnu, ker je zelo vseben, poleg tega je pa popolnoma brezokusen in brez duha; slabo apno pa ostane nad vodo, prične v teku 3—5 tednov smrdeti in postane slano. Tako blago naj se z vso odločnostjo zavrne. —

Zatoraj se priporoča Barthelovo apno kot primes k poklaji za vse domače živali.

Cene so: Vrečica 5 kg za poskuse gl. 1.—.

Vreča 100 kg gl. 12.—. (14—1)

Miha Barthel & drug na Dunaju,

X., Keplergasse št. 20.

== Dopisuje se slovenski. ==

Domača tvrdka

Pehani, Lorber in dr.

tovarna za stroje in livarna v Žalcu pri Celju
izdeluje in prodaja po **tovarniški ceni**:

Najboljše možnarje za streljanje proti toči.

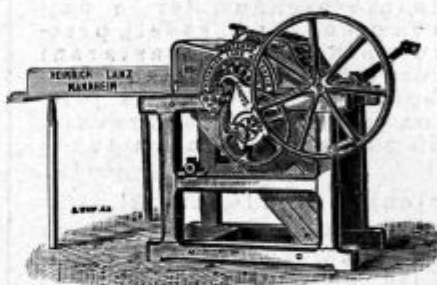
Novoiznajdene „brzostrelne in varnostne možnarje“, katerih ni treba nič zabijati, pri streljanji vsaka nevarnost izključena, pokajo boljše, potrebujejo manj smodnika in streljajo trikrat hitreje kot navadni možnarji.

Najboljše in najcenejše **travniške brane**, najizbornejše **slamoreznice**, najnovejše **mlatilnice** z ležiščem na kroglo, istotako **stiskalnice** in **mline** za grozdje in sadje, geple i. t. d. i. t. d. (4—1)

Prevzame v najboljšo in točno izvršbo vsa v strojno in livarsko stroko spadajoča dela za **tovarne, mline, žage in druge obrtniške naprave**, istotako **prevzame vsak stroj** v najtemeljitejšo in cenejo **popravo**

Za vsak možnar, stroj, sploh za vsako delo **se jamči**.

Tovarniške cene.

Velika razstava
vseh poljedelskih strojev,

kakor:

posebno izvrstnih škoporeznic in mlatilnic ročnih in na gepel, vsakovrstne gepelne, mline za trenje žita, travniške brane, trijerje, reblijače, pluge itd., itd., katerih je nad

150 komadov

vedno v zalogi po najnižjih cenah pri

KAROL KAVŠEK-u

Ljubljana, Dunajska cesta št. 18.

Ako več posestnikov ene občine na enkrat naroče ali kupijo, dobijo orodje po najmožno nizkih cenah. (15—1)

Tudi imam veliko zalogo jeklenih cevi za vodovode vedno na razpolago in po najnižjih cenah.

Nik. Hofmann,

tovarnar kirurških inštrumentov, umetalni, ter orožni kovač in nožar
v Ljubljani na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svojo raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloga obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako prodano reč jamči, da je dobra in iz najboljšega blaga narejena.

Zlasti so v zalogi najboljše noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakavosti naredé. (9—1)